

Investigating the role of social factors on inflation and exchange rate fluctuations

Hamid etemadi rad ¹
Esmacil jahanbakgsh ²
Mansor haghghatian³

Received Date:26April2021

Reception Date:29June2021

The purpose of this study is to investigate the role of socio-cultural factors on inflation and exchange rate fluctuations. The present study is an applied research according to the existing goals and the type of research is based on quantitative paradigm and the technique used to collect information and survey data. The statistical population is in the first stage of experts' research that the sample size of research in this section is after 50 people. In the second part of the research, the statistical population is all citizens who have played a greater role in the exchange and purchase of goods in society (such as market merchants, heads of households, etc.). The sample size in this section was estimated based on Cochran's formula of 400 people. The research tool in the first stage is a researcher-made questionnaire. After conducting exploratory factor analysis, the number of research questions was reduced to 54 questions. In order to evaluate the validity of the research instrument, the face validity method was used and in order to measure the reliability, the Cronbach's alpha method of reliability was used. Sampling method in this dissertation is a multi-stage cluster sampling method. In the exploratory findings of the study, 3 factors were identified: inflation and currency price fluctuations. And the results of confirmatory factor analysis show that the effect of 3 variables; Institutional trust, psychological security and social capital are significant on the inflationary actions of citizens. Therefore, these 3 research hypotheses are accepted. According to the research findings, it can be concluded that social factors also have a significant impact on inflation and exchange rate fluctuations, which unfortunately in research and government planning, these factors are ignored. Therefore, it is suggested that the government and government institutions pay attention to these factors in the context of inflation.

Keywords: Institutional Trust, Social Capital, Mental Security, Inflation, Exchange Rate Fluctuations.

1. PhD Student in Sociology, Department of Social Issues, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran

2. Assistant Professor, Department of Social Issues, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran (Corresponding Author). esjahan@yahoo.com

3. Associate Professor, Department of Social Issues, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran

بررسی جامعه‌شناختی نقش عوامل اجتماعی بر تورم و نوسانات نرخ ارز

حمید اعتمادی راد^۱ تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۰۶
 اسماعیل جهانبخش^۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۰۸
 منصور حقیقتیان^۳

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی جامعه‌شناختی نقش عوامل اجتماعی - فرهنگی بر تورم و نوسانات نرخ ارز می‌باشد. پژوهش حاضر با توجه به اهداف موجود، از نوع پژوهش‌های کاربردی است و نوع پژوهش مبتنی بر پارادایم کمی و تکنیک استفاده شده برای گردآوری اطلاعات و داده‌ها پیمایشی است. جامعه آماری در مرحله اول پژوهش خبرگان است که حجم نمونه پژوهش در این بخش پس از ۵۰ نفر می‌باشد. در بخش دوم پژوهش جامعه آماری کلیه شهروندانی هستند که نقش بیشتری در مبادلات و خرید کالا در جامعه داشته‌اند (همچون؛ کسبه بازار، سرپرستان خانوار و ..) دارند. حجم نمونه در این بخش بر اساس فرمول کوکران ۴۰۰ نفر برآورد گردید. ابزار پژوهش در مرحله اول پرسشنامه ای محقق ساخته می‌باشد. که پس از انجام تحلیل عاملی اکتشافی تعداد سوال های پژوهش به ۵۴ سوال تقلیل یافت. به منظور بررسی روایی ابزار پژوهش از روش اعتبار صوری و به منظور سنجش پایایی نیز از روش آلفای کرونباخ پایایی استفاده گردید. روش نمونه گیری در این رساله روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای می‌باشد. در یافته های اکتشافی پژوهش ۳ موثر بر تورم و نوسانات قیمت ارز شناسایی گردید. و نتایج تحلیلی عاملی تأییدی نشان می‌دهد که تأثیر ۳ متغیر؛ اعتماد نهادی، امنیت روانی و سرمایه اجتماعی بر کنش های تورم زای شهروندان معنی دار است. بنابراین این ۳ فرضیه پژوهش پذیرفته می‌شوند. با توجه به یافته های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که عوامل اجتماعی نیز تأثیر معناداری بر تورم و نوسانات نرخ ارز دارند که متاسفانه در پژوهش ها و همچنین برنامه ریزی های دولت به این عوامل بی توجهی می‌شود. بنابراین پیشنهاد می‌گردد که دولت و نهادهای دولتی در شرایط تورمی به این عوامل نیز توجه داشته باشند. **کلید واژگان:** اعتماد نهادی، سرمایه اجتماعی، امنیت روانی، تورم، نوسانات نرخ ارز.

۱. دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی، گروه بررسی مسائل اجتماعی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران.

۲. استادیار، گروه بررسی مسائل اجتماعی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران (نویسنده مسئول)

esjahan@yahoo.com

۳. دانشیار، گروه بررسی مسائل اجتماعی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

تورم، رشد اقتصادی و بیکاری از شاخص‌های مهم اقتصاد کلان هستند که همواره در کانون توجه اقتصاددانان و سیاستمداران کشورها قرار دارند به طوری که سیاست‌گذاران می‌توانند با تنظیم آن‌ها، شرایط اقتصادی جامعه را بهبود بخشیده و مردم جامعه را به رفاه برسانند. با این وجود بسیاری از اقتصاددانان معتقدند که اهمیت نرخ تورم بیشتر از شاخص‌های دیگر اقتصادی است، چرا که افزایش سطح عمومی قیمت‌ها و یا به عبارت دیگر تورم، اثرات متعددی بر جنبه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی جامعه دارد. تورم سبب می‌شود تا درآمد حقیقی برخی افراد جامعه از جمله دارندگان درآمدهای متغیر چون تجار، مالکان مستغلات و صاحبان حرفه‌ها و مشاغل آزاد افزایش یابد و در عوض درآمد افرادی که دارای درآمدهای ثابت هستند، کاهش پیدا کند (مهربانی، ۱۳۸۹).

در تعریفی ساده، تورم عبارت است از «افزایش سطح عمومی قیمت‌ها در یک دوره زمانی معین» (فریتیانی^۱، ۲۰۰۳: ۷۵). بر این اساس، تقسیم تورم به انواع گوناگون (ضعیف، متوسط، شدید یا افسارگسیخته) چنان‌که در ادبیات اقتصادی مطرح است، در واقع ذکر مصادیق آن است؛ وگرنه همه در ماهیت (افزایش سطح عمومی قیمت‌ها) یکسان هستند. پدیده تورم در بیشتر کشورهای جهان، کم و بیش وجود دارد؛ اما نرخ آن، در جوامع و زمان‌های گوناگون فرق می‌کند. این پدیده در دوره‌های اخیر در کشورهای توسعه‌یافته، کمتر مشکل‌آفرین بوده؛ زیرا این کشورها گرفتار تورم شدید و مزمن نیستند؛ اما کشورهای در حال توسعه همچون ایران با تورم‌های شدید مواجهند که آثار منفی بسیاری مانند افزایش نابرابری در توزیع درآمد، افزایش مصرف، کاهش پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، افزایش فقر و به دنبال آن افزایش آسیب‌های اجتماعی، انحراف منابع به تولید کالاها و خدمات غیرضرور، کاهش رشد اقتصادی و گسترش انواع فسادهای مالی، اداری را به دنبال دارد (سرآبادانی، ۱۳۸۷).

یکی مسائل و پیامدهای تورم شدید کاهش سرمایه اجتماعی گروه‌های مختلف طبقه متوسط به همراه سرمایه اقتصادی آنهاست. این گروه‌ها که معمولاً از سرمایه فرهنگی نسبتاً خوبی برخوردار هستند با بیشترین بی‌ثباتی اقتصادی، روانی و اجتماعی روبه‌رو

خواهند شد که تبعات آن به آسانی بعد از عبور بحران برطرف نخواهد شد (هایو^۱، ۲۰۰۸). میزان تاب‌آوری مردم در دنیای مصرفی جدید که مصرف به‌تنهایی هویت‌بخش است و عدم امکان آن به نوعی بحران هویت محسوب می‌شود، بسیار بالاتر از حد انتظار است. برخی محققان استدلال می‌کنند که بحران‌های اقتصادی همچون تورم شدید اثرات مخرب‌تری از جنگ نظامی دارند چون جنگ‌های مدرن امروزی تاسیسات فیزیکی را تخریب یا آسیب می‌زند اما تورم اقتصادی در دنیای مصرفی هویت انسان‌ها را هدف قرار می‌دهد (سیلز^۲، ۲۰۱۶). اگرچه ممکن است برخی محافظه‌کاران که خواستار حفظ ارزش‌های اصیل جامعه باشند این امر را خوشایند تلقی کنند و خواستار بازگشت مردم به ارزش‌های گذشته باشند و دور شدن از مصرف‌گرایی در این شرایط را یک فرصت تلقی کنند اما واقعیت این است که در شرایط تورم شدید، مردمی که سبک زندگی و سلیقه و ذائقه را ارزش تلقی کرده‌اند به راحتی به ارزش‌های گذشته برنخواهند گشت و بحران باقی خواهد ماند. به‌رغم اینکه تحمل گروه‌های مختلف در برابر تورم متفاوت است اما در مورد تورم کنونی که هنوز در مرحله نخست قرار دارد وضعیت ویژه‌ای است که همه به یک نوع درگیر آن هستند.

تورم از جمله متغیرهایی است که نه تنها توجه اقتصاددانان را به خود جلب کرده، بلکه به دلیل آثار و پیامدهای اجتماعی آن، خبرگان اجتماعی و سیاسی نیز مایلند روند تغییرات تورم را رصد کنند. بر این مبنا تا کنون تحقیقات بسیار زیادی در مورد شناسایی عوامل موثر بر تورم انجام شده و بسته به مبانی نظری و تئوریک موجود در ارتباط با چگونگی شکل‌گیری تورم که نسبتاً گسترده نیز می‌باشد، کارهای تجربی بسیار متنوعی انجام شده و در نهایت نیز راهکارهایی اجرایی متفاوتی جهت کنترل تورم ارائه شده است.

عمادزاده و همکاران (۱۳۸۴)، با مطالعه بر روی عوامل پولی و غیر پولی موثر بر تورم در ایران سهم تورم وارداتی، تورم انتظاری، رشد نرخ ارز و شکاف تولید از تورم را به ترتیب ۲۲/۶، ۷/۳، ۶/۲ و ۵/۶ درصد برآورد کردند. مهرابی بشرآبادی و همکاران (۱۳۸۹)، تأثیر شوک‌های نرخ ارز و شکاف تولید بر تورم در ایران را مورد بررسی قرار دادند. همچنین نتایج تحقیقات ده‌مرده و کسایی (۱۳۹۰)، آگوستینو همکاران (۲۰۰۴)، الجبرین

1 - Hayo
2 - Sills

(۲۰۰۶)، ایوان و همکاران (۲۰۰۸) بیشتر بر عوامل پولی و اقتصادی تأکید داشته اند. در معدود پژوهش‌هایی که به بررسی عوامل غیرپولی تورم نیز پرداخته است، پژوهش لپزت و همکاران (۲۰۱۴) است که عوامل اسمی و واقعی موثر بر تورم در چند کشور را مورد بررسی قرار دادند. نتایج حاصل از مطالعه‌های آن‌ها نشان داد که تورم فقط پدیده پولی نمی‌باشد. بلکه روابط اجتماعی و ساختارهای فرهنگی نیز بر آن موثر است. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که نرخ ارز و تکانه‌های تورم نیز در کوتاه مدت بر نوسانات تورم تأثیر مثبت دارند.

در گذشته اغلب نظریه‌ها و دیدگاه‌های موجود پدیده‌های کلان اقتصادی همچون تورم را به صورت تک بعدی و حاصل سیاست‌های اقتصادی و مالی تحلیل می‌کردند. اما امروزه آخرین نظریه‌های اقتصادی که فرایندهای شکل‌گیری توسعه اقتصادی و اجتماعی و متغیرهای کلان اقتصادی را توضیح می‌دهند به ناگزیر از مفاهیم اجتماعی نظیر اعتماد، مشارکت، همیاری، قانونگرایی، تعلق اجتماعی و... که همگی زیرمجموعه‌ای از سرمایه اجتماعی هستند استفاده می‌کنند. تقریباً برای اقتصاددانان مسلم شده است که ظرفیت‌ها و فرایندهای اصلی رشد و توسعه هر کشور بر پایه ذخیره سرمایه‌های اجتماعی، فرهنگی و نمادین آن کشور شکل می‌گیرد و دسترسی به منابع مالی و اقتصادی، تنها موجب تسریع این فرایندها می‌شود. به عبارتی دیگر بسترهای فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی، شروط کافی شکل‌گیری فرایند توسعه هستند که اگر وجود داشته باشند، امکان جذب منابع مالی و اقتصادی را هم به راحتی فراهم می‌آورند. بنابراین سرمایه‌های اقتصادی تنها به عنوان کاتالیزور یا تسریع‌کننده‌ای عمل می‌کنند که موجب شکوفایی و به فعلیت درآمدن استعدادها و خلاقیت‌ها و نوآوری‌هایی می‌شوند که در آن بستر اجتماعی و فرهنگی به طور بالقوه وجود داشته‌اند. اگر آن توانایی‌های بالقوه نباشد، پول نمی‌تواند آنها را تولید کند. پول فقط امکان به فعلیت درآمدن آن‌ها را فراهم می‌سازد.

در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، که از درجه بالایی از بی‌ثباتی متغیرهای کلان اقتصادی برخوردار هستند نرخ ارز، قیمت سهام و سایر متغیرهای مهم کلان نسبت به اقتصادهای پیشرفته و صنعتی بیشتر در نوسان بوده و این نوسانات نیز به نوبه خود، محیط نامطمئنی را برای سرمایه‌گذاران ایجاد کرده و باعث می‌شود تا سرمایه‌گذاران

نتوانند به سهولت و با اطمینان بیشتر در مورد سرمایه گذاری آتی تصمیم گیری کنند و
 احیاناً متحمل زیان های وسیعی می شوند (حیدری و همکاران، ۱۳۸۹).

در ایران رویکرد غالبی در بین سیاستمداران و اقتصاددانان و حتی نخبگان ما وجود
 دارد که این تورم ها را عادی پنداشته و معتقدند پس از مدتی مردم هم خود را با شرایط
 جدید وفق می دهند؛ هرچند سال، یکبار هم اگر لازم باشد مینا و صفرهای پول ملی را
 حذف کرده و همه چیز به روال عادی باز می گردد. ولی با توجه به پیامدهای جبران ناپذیر
 و ماندگاری و انباشتی که تورم بر روی نسل های مختلف دارد ممکن است، گاهی یک
 جامعه به آستانه تحمل ناپذیری برسد و نظم اجتماعی و حتی سیاسی با مشکل مواجه
 شود. بنابراین اینجاست که فکر می کنیم با وجود تورم در سال های گذشته، می شود برای
 این مسأله نیز به نحوی تدبیری اندیشید، ولی این بار با توجه به شرایط داخلی و خارجی
 دارای پیامدهای مخرب و نگران کننده ای است که باید به صورت جدی در مورد این
 مسأله مطالعه شود.

با این رویکرد به نظر می رسد تورم اخیر بیشتر ریشه در انتظارات تورمی داشته باشد.
 براساس این دیدگاه، وقتی صاحبان درآمد، فعالان کسب و کار و بنگاه ها منتظر باشند که
 در آینده قیمت برخی از کالاها و خدمات افزایش یابد، این انتظار هم اکنون اثر خود را
 ایجاد خواهد کرد. به بیان ساده هنگامی که انتظار افزایش قیمت ها در آینده وجود داشته
 باشد، صاحبان درآمد (دارندگان درآمدهای متغیر) که هر یک به نوعی ارائه دهنده کالا یا
 خدمتی هستند، بلافاصله کالاها و خدمات خود را (حتی بدون افزایش قیمت تمام شده
 آن) با قیمت بالاتری عرضه می کنند و به تورم دامن می زنند. از طرف دیگر تولیدکنندگان
 و فروشندگان نیز به امید افزایش قیمت در آینده و کسب سود بیشتر، بر ذخیره انبار خود
 می افزایند و عرضه کالاها و خدمات خود را به آینده موکول می کنند که این مسأله از
 طریق کاهش عرضه، منجر به افزایش تورم می گردد. بنابراین شکل گیری انتظارات تورمی
 نیز زمینه های بروز تورم را فراهم می سازد.

گرچه تورم ساختاری و عوامل دیگر نیز همیشه وجود داشته و باعث افزایش نرخ تورم
 شده اند. ولی شکل گیری انتظارات تورمی نیز تابع شرایط عینی و ذهنی در جامعه است
 که ریشه واقعی دارند و نمی توان با ذهنی و روانی جلوه دادن آنها خود را از زیر بار

مسئله فارغ نمود (به عبارتی دیگر وقتی فردی می‌بیند هر روز ارزش پول پس اندازش کم می‌شود نمی‌توان او را به آرامش و نخریدن سکه و یا هجوم به سمت بازار نمود). یکی از مهمترین متغیرهای اقتصادی که بر تورم اثرگذار است افزایش تقاضای بالا در سطح جامعه است. که در پژوهش حاضر با توجه به اینکه پژوهشگر به دنبال بررسی جامعه‌شناختی عوامل فرهنگی - اجتماعی موثر بر تورم است، ریشه‌های اجتماعی و فرهنگی این متغیر (افزایش تقاضا) به عنوان برخی از پیش فرض‌های پژوهش مطرح می‌گردد. لذا با رویکرد به این مسأله اولین پیش فرض اجتماعی موثر بر تورم و قیمت ارز افزایش تقاضای ناشی از عدم امنیت روانی است. در ماه‌های گذشته، به دنبال حوادث و ناآرامی‌های دی ماه و ناامیدی از بهبود اوضاع توسط منتخبان مردم در سکان‌های اجرایی و همچنین سیاست‌های تهاجمی و خصمانه رییس‌جمهور آمریکا در قبال ایران و برهم زدن برجام، نوعی احساس ناامنی و بی‌اطمینانی در جامعه نسبت به آینده به وجود آمده است که این امر باعث گرایش به خرید بدون نیاز و ذخیره مواد غذایی را در بین افراد جامعه افزایش داد.

از دیگر متغیرهای اجتماعی که در این حوزه بر افزایش تورم می‌تواند موثر باشد افزایش تقاضای ناشی از سرمایه اجتماعی پائین (فقر فرهنگی) در جامعه می‌باشد که کمبود این سرمایه در بین افراد تاثیر پذیری آنها را از شایعات، اخبار رسانه‌های خارجی با سوگیری و... را بیشتر نموده و این افراد تحلیل‌ها، شایعات و دیدگاه‌های ارائه شده را با سهولت بیشتری می‌پذیرد و تحت تاثیر این شایعات و اخبار به تشدید با تقاضای بدون نیاز، یا احتکار کالا و... به تشدید بحران تورم می‌افزایند. همچنین در صورت پائین بودن آگاهی از حقوق شهروندی، افراد به دلیل عدم آشنایی با سازمان‌هایی که در شرایط بحران‌های اقتصادی و تورم باید پیگیر حقوق مردم باشند بی‌اطلاع بوده و در نتیجه به صورت فردی به دنبال فرار از تورم هستند که این امر خود باعث تشدید بحران می‌شود. همچنین عدم مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در امور اقتصادی نیز می‌تواند عاملی اجتماعی در کنترل تورم باشد. از دیگر متغیرهای اجتماعی و فرهنگی در پژوهش حاضر به عنوان فرضیه مطرح شده‌اند؛ سرمایه اجتماعی برون‌گروهی، تغییر ارزش‌های فرهنگی (اهمیت یافتن ارزش‌های مادی)، افزایش تقاضای ناشی از عدم اعتماد نهادی می‌باشد که هر یک به

نوعی می‌توانند بر افزایش تورم موثر باشند. لذا با رویکرد به اینکه تورم مزمن پدیده‌ای نسبتاً بلندمدت در اقتصاد ایران بوده و بالا گرفتن نرخ تورم در ماه‌ها اخیر (نیمه سال ۱۳۹۷) یکی از اساسی‌ترین مشکلات کشور است، لذا همواره مطالعاتی در زمینه عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر در ایجاد این پدیده مورد نیاز است. بدین منظور در این تحقیق به بررسی ریشه‌های اجتماعی - فرهنگی تورم لجام گسیخته و افزایش نرخ ارز در سال ۱۳۹۷ در ایران خواهیم پرداخت.

چارچوب نظری

در چارچوب نظری از یک رویکرد تلفیقی با محوریت سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی و امنیت اجتماعی استفاده گردیده است و اهمیت شکل‌گیری زندگی افراد و جوامع نه تنها در تحقیقات تجربی بلکه در تئوری پردازی‌های جامعه‌شناختی نیز آشکار است، مید، فرم، کولی، بلومر، زیمل، و اخیراً هابرماس علاقه مند به ارتقا این مقوله بوده اند و در نظریاتشان آن را بررسی نموده اند در گردآوری چارچوب نظری ابتدا از نظریه پردازی کمک گرفته شده که اشاره ای مستقیم به این شاخص‌ها ننموده اند اما در نظریات خود به صور گوناگون به ارتباط این شاخص‌ها با افراد و جامعه به صورت تلویحی پرداخته اند و بعد از آن از نظریه پردازی چون بوردیو، لین، کلمن، پاتنام و فوکویاما استفاده شده است. مید در تشریح شکل‌گیری ذهن بروز آن را منوط به ارتباط با یک میدان اجتماعی می‌داند و خردورزی انسان را در بستر روابط اجتماعی محقق می‌داند (تنهایی، ۱۳۹۱: ۷۰) و فرم نیز جامعه ای را سالم می‌داند که برنامه ریزی جامعه از سودگرایی به انسان‌گرایی مشارکتی در ساخت اجتماعی - اقتصادی باشد تا فرصت خلاقیت آدمی را در فرایند کار و زندگی فرام نماید.

زیمل بیان می‌دارد که کنش اقتصادی امری دو سویه از طرف افراد می‌باشد که برای رسیدن به اهدافی مشخص صورت می‌گیرد و عجین شدن افراد در روابط اجتماعی را گریز ناپذیر می‌داند. فرصت مشارکت و همبستگی با جامعه در صورتی مهیا می‌گردد که افراد به صورت اختیاری در انجمن‌ها و گروه‌های مختلف فعالیت نمایند. در کنش ارتباطی هابرماس نیز افراد به دنبال موفقیت شخصی‌شان، نیستند، بلکه اهدافشان را در

شرایطی تعقیب می‌کنند که بتوانند برنامه های کنشی شان را بر مبنای تعریف هایی از موقعیت مشترک هماهنگ سازند این واکنش عقلانی و بنیادی است و توجه به آن سبب می‌شود که در آن همه به ابزارهای خرد، فرصت مشارکت در بحث، طرح نظرات و مشارکت در تصمیم گیری نهایی دسترسی پیدا کنند. این نوع کنش در جستجوی تفاهم است. توافقی که در ضمن کنش ارتباطی حاصل شده مبنایی عقلایی دارد زیرا هیچ یک از طرفین نمی‌توانند آن را تحمیل کنند(کرایب، ۱۳۹۴: ۳۰۱-۳۰۰). این نوع کنش در فضای عمومی صورت می‌گیرد، وی استدلال می‌کند که حوزه عمومی اساسا شبکه ای از ارتباطات است که برای ایجاد فضای اجتماعی جهت مبادله معانی بین افراد و گروهها استفاده می‌شود که موجد مشروعیت و یکپارچگی و اصل دستیابی به وفاق اجتماعی است (رضایی، ۱۳۹۴: ۲۲).

سرمایه اجتماعی در زندگی افراد از منابعی است که دسترسی به کالاهای گروهی را فراهم می‌کند بورديو، سرمایه اجتماعی انباشت منابع بالفعل و بالقوه ای است که مربوط به داشتن شبکه ای نسبتا پایدار از روابط حاکم و پیش نهادی شده ای از آشنایی و شناخت متقابل است یا به عبارت دیگر عضویت در یک گروه برای هر یک از اعضایش از طریق حمایت یک سرمایه جمعی، صلاحیتی فراهم می‌کند که آنان را مستحق «اعتبار» به معانی مختلف کلمه می‌کند(بورديو، ۱۹۹۷: ۵۱) از نظر بورديو ایجاد و اثر بخشی سرمایه اجتماعی بستگی به عضویت در یک گروه اجتماعی دارد که اعضای آن، مرزهای گروه را از طریق مبادله اشیا و نهادها بنیان نهاده اند. ارزش پیوندهای یک فرد یا حجم سرمایه اجتماعی او به تعداد اتصالاتی که می‌تواند آنها را بسیج نماید و به حجم سرمایه (فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی) متعلق به هر کدام از اتصالات بستگی دارد (فاین^۱، ۲۰۱۲: ۶۴-۵۳). بورديو همچنین توجه خود را معطوف سرمایه فرهنگی نموده است چون طبقات مختلف اجتماعی به اقتضای میزان سرمایه فرهنگی(تحصیلات، آگاهی ها و مهارت های خویش) به صورت متنوع استفاده می‌نمایند تا خود را از دیگران متمایز و کیفیت زندگی خویش را نشان دهند، بنابراین برخی از کنش های اقتصادی افراد ناشی از سرمایه فرهنگی آنهاست. وی می‌نویسد سرمایه فرهنگی موجد تفاوت است و طبقات مختلف به وسیله این سرمایه فهم انتقادی از وضعیت خود پیدا می‌کنند و در روند های مورد

علاقه خود مشارکت و زندگی خویش را لذت بخش می‌نمایند. این نوع سرمایه دارای سه بعد می‌باشد که عبارتند از سرمایه فرهنگی تجسم یافته (نوعی ثروت بیرونی است که به عنوان بخشی جدایی ناپذیری از فرد)، سرمایه فرهنگی عینیت یافته (بیشتر به شکل کالاهای فرهنگی و اشیای مادی و رسانه‌هایی نظیر مجله‌ها، نقاشی‌ها، مجسمه‌ها، تصاویر، کتاب‌ها، لغت‌نامه‌ها، ابزارها، ماشین آلات و غیره...، تجسم می‌یابد و از ویژگی‌های بارز آن، قابل انتقال بودن است) و سرمایه فرهنگی نهادینه شده (این حالت نوعی رسمیت بخشیدن نهادی به سرمایه فرهنگی فرد است. مدارک تحصیلی و دانشگاهی نمونه‌ای از این حالت است).

منابع نهفته در شبکه‌های اجتماعی را از اهداف سرمایه اجتماعی است، که لین در توضیح آن می‌گوید: که دستیابی به منابع اجتماعی و استفاده از آنها در شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به موقعیت اجتماعی-اقتصادی بهتر منجر شود.

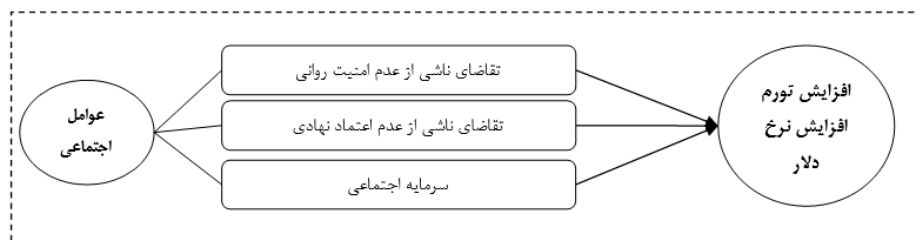
مفهوم سرمایه اجتماعی همچنین وسیله‌ای جهت تبیین نحوه همکاری و تعاون افراد با یکدیگر بود. به نظر می‌رسد سرمایه اجتماعی راه حلی برای یافتن دلیل همکاری افراد، حتی در زمانی که سود آنی آنها از طریق رقابت بهتر برآورده می‌شود، در اختیار کلمن قرار داده است. کلمن می‌گوید دو عنصر حیاتی یعنی میزان واقعی تعهدات موجود و میزان اعتماد اجتماعی موجود در محیط اجتماعی در این زمینه نقش مهمی دارند. در کنار میزان کلی اعتمادی که منجر به بازپرداخت تعهدات می‌شود، نیازهای واقعی افراد به کمک، وجود سایر منابع، میزان دارایی، تفاوت‌های فرهنگی در تمایل برای کمک کردن و تقاضای کمک نمودن، درجه بستگی شبکه‌های اجتماعی، منطق تماس‌های اجتماعی هم تعیین‌کننده هستند (کلمن، ۱۹۹۴: ۳۰۲).

هنجارهای اعتماد و همیاری و شبکه‌ها، از نظر پاتنام همکاری برای منابع راتسهیل می‌دهد و درمان کامل برای بسیاری از دردهای هر جامعه‌ای است که فوکویاما، فراهم ساختن و تدارک سرمایه اجتماعی را با واسطه و میانجیگری مجموعه‌ای از نهادهایی که تقریباً به وسعت و گستردگی خود جامعه هستند، انجام می‌پذیرد می‌داند که در جهت همکاری و تعاون افراد در جامعه صورت می‌گیرد و خانواده‌ها، مدارس، کلیساها و انجمنهای داوطلبانه، انجمنهای تخصصی، فرهنگ عمومی و غیره از آن جمله است.

انسان به عنوان موجودی هدفمند و بالقوه مضطرب، جهت حفظ آرامش و صیانت خود در ارتباط با محیط های اثباتی و اجتماعی، درصدد تحقق اهداف خود است امنیت اجتماعی از نظر بوزان به حفظ ویژگی هایی ارجاع دارد که بر مبنای آن افراد خودشان را به عنوان عضو یک گروه اجتماعی قلمداد می کنند یا به بیان دیگر معطوف به جنبه هایی از زندگی فرد می گردد که هویت گروهی او را سامان می بخشد. در واقع آنچه باعث می شود گروه اجتماعی سامان گیرد احساس وابستگی و تعلق است که میان اعضای گروه وجود دارد. و به آن ها مالکیت یکپارچه ای می بخشد که مبنای تعریف اعضا از هستی خویش خواهد بود و شناسایی دیگران به عنوان بیگانه و خارجی.

مدل مفهومی

در مطالعه حاضر متغیرهای تحقیق تمامی آن عوامل اجتماعی و فرهنگی است که بر تورم و نوسانات نرخ ارز اثر می گذارند و براین اساس تحقیق مدل تحقیق (شکل ۲-۲) طراحی گردید.

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

فرضیه های پژوهش

افزایش تقاضای ناشی از عدم امنیت روانی بر تورم و نوسانات قیمت دلار موثر است.
 افزایش تقاضای ناشی از عدم اعتماد نهادی بر تورم و نوسانات قیمت دلار موثر است.
 میزان سرمایه اجتماعی بر تورم و نوسانات قیمت دلار موثر است.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از جنبه هدف، از نوع پژوهش های کاربردی است و نوع پژوهش مبتنی بر پارادایم کمی و تکنیک استفاده شده برای گردآوری اطلاعات و داده ها پیمایشی است.

ابزار گردآوری داده ها در دو مرحله شامل پرسشنامه باز پاسخ (در قالب مصاحبه) و پرسشنامه تستی می باشد که با متغیرهایی در سطوح سنجش اسمی - ترتیبی و فاصله ای تنظیم خواهد شد و به منظور کسب ابزار سنجش بهتر، آزمون مقدماتی (pre-test) صورت خواهد گرفت.

جامعه آماری: جامعه آماری در مرحله اول پژوهش خبرگان؛ شامل کلیه اعضای هیأت علمی (رشته های جامعه شناسی، اقتصاد، مدیریت، و...) و مدیران و کارشناسان مطلع و فعال در حوزه مورد مطالعه می باشند که حداقل ۵ سال سابقه فعالیت در این زمینه را داشته باشند. تعداد افراد جامعه آماری پژوهش در این مرحله نامشخص بوده و آماری در این زمینه موجود نمی باشد. همچنین جامعه آماری اصلی پژوهش (جامعه هدف) شهروندانی هستند که نقش بیشتری در مبادلات و خرید کالا در جامعه داشته اند (همچون؛ کسبه بازار، سرپرستان خانوار و ..).

حجم نمونه: با رویکرد به محدودیت های پژوهشگر در رساله حاضر از ۵۰ نمونه (کارشناس) به منظور گردآوری داده های مرحله تحلیل عاملی اکتشافی استفاده گردید. به عبارتی در مرحله اکتشافی و به منظور انجام تحلیل عاملی اکتشافی (اعتبار سنجی ابزار) از نظریات ۵۰ تن از خبرگان استفاده گردید. همچنین در بخش دوم پژوهش و گردآوری داده های کمی در بین گروه هدف (شهروندان)، به منظور تعیین حجم نمونه با رویکرد به جدول کرجسی و مورگان که حداقل نمونه استاندارد برای جوامع آماری نامشخص و تا بینهایت را ۳۸۴ نفر ذکر می کند، حجم نمونه آماری پژوهش ۳۸۴ نفر تعیین گردید. اما به منظور افزایش اطمینان و پیشگیری از کاهش نمونه های اصلی به دلیل وجود پرسشنامه های ناقص، نمونه پژوهش ۴۰۰ نفر در نظر گرفته شد. که پس از توزیع پرسشنامه و گردآوری داده ها پژوهش تعداد ۳۹۶ پرسشنامه به صورت کامل پاسخ داده شده و مبنای تحلیل آماری نیز همین تعداد است.

روش نمونه گیری: در نمونه گیری اولیه به منظور تحلیل اکتشافی از اعضای هیأت علمی رشته های جامعه شناسی، اقتصاد، مدیریت، و... است که دارای حداقل ۵ سال سابقه مدیریتی و دارا بودن تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر باشند، استفاده شد. نمونه در این جامعه به صورت نمونه گیری هدفمند خواهد بود. نمونه گیری هدفمند که نمونه گیری

غیراحتمالی، هدفدار یا کیفی نیز نامیده می‌شود به معنای انتخاب هدفدار واحدهای پژوهش برای کسب دانش یا اطلاعات است (بابی^۱، ۲۰۱۰). برای این منظور با توجه به وسعت و پراکندگی جامعه آماری در کشور از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شد. بدین منظور در ابتدا ۵ استان به صورت تصادفی انتخاب شدند (لازم به ذکر می‌باشد که انتخاب استان‌ها باید به نحوی باشد که این استان‌ها شامل نمونه‌ای معرف از کل استان‌های کشور و جامعه آماری باشد) این استان‌ها اولین خوشه از نمونه‌گیری ما را تشکیل می‌دهد. در هر استان چندین دانشگاه دولتی و آزاد وجود دارد که از هر استان ۱ الی ۴ دانشگاه به صورت تصادفی انتخاب می‌گردد (دومین خوشه). سپس با ارسال لینک پرسشنامه الکترونیک، داده‌های تحقیق از افراد نمونه گردآوری گردید.

همچنین به منظور گردآوری داده‌های اصلی در بین جامعه هدف (شهروندان) نیز از روش خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شده است. به نحوی که ۳ استان تهران، اصفهان، مازندران، خراسان جنوبی، کرمانشاه و هرمزگان به صورت هدفمند انتخاب شده و سپس چند شهرستان از استان‌های فوق‌الذکر به صورت تصادفی انتخاب گردید و در هر شهرستان به توجه به تقسیمات شهری از چند ناحیه (که معرف تمامی اقشار شهرستان باشد) نمونه‌گیری شد. بدین منظور ابتدا ۳ استان خراسان شمالی، تهران و اصفهان انتخاب گردید، سپس با مراجعه حضوری به بازارها و مناطق تجاری و فروشگاه‌ها داده‌های پژوهش در بین مردم و کسبه گردآوری گردید.

لازم به ذکر است که در اهداف اولیه پژوهش ۵ استان برای گردآوری نمونه مدنظر بود اما به دلیل همه‌گیری بیماری کرونا و محدودیت‌های تردد، داده‌های پژوهش از ۳ استان در دسترس (پژوهشگر) شامل؛ اصفهان، تهران و خراسان رضوی گردآوری گردید. ابزار پژوهش: همانگونه که ذکر شد ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه می‌باشد. پرسشنامه اولیه پژوهش که در بین خبرگان و به منظور انجام تحلیل عاملی اکتشافی طراحی گردید شامل ۶۱ سوال (۵۴ سوال مرتبط با متغیرهای اصلی و ۷ سوال زمینه‌ای) است. به نحوی که ۷ سوال ابتدایی پژوهش زمینه‌ای بوده و سوال‌های ۱ تا ۱۰ مربوط به متغیر اعتماد نهادی، سوال‌های ۱۱ تا ۲۰ متغیر امنیت روانی، سوال‌های ۲۱ تا ۳۸ متغیر سرمایه اجتماعی (۲۱-۲۵ اعتماد، ۲۶-۳۱ اعتماد، ۳۲-۳۸ همبستگی اجتماعی)، و سوال

های ۳۹-۵۴ مرتبط با متغیر وابسته رفتار تورم‌زا شهروندان می‌باشد.

اعتبار و پایایی ابزار پژوهش: به منظور سنجش اعتبار ابزار پژوهش از روش اعتبار محتوای لاوشه استفاده شده است و پرسشنامه مورد استفاده در این تحقیق توسط ۱۰ تن از اساتید متخصص دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهقان داوری و اعتبار آن مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین به منظور انجام پایایی ابزار پژوهش از دو روش آلفای کرونباخ و همچنین بازآزمایی استفاده شده است. که ضرایب آلفای کرونباخ همگی متغیرها بالای ۰/۷۰ و نشان دهنده پایایی مطلوب ابزار پژوهش می‌باشد. همچنین ضریب همبستگی آزمون بازآزمایی تمامی متغیرها نیز بالاتر ۹۴ درصد می‌باشد.

عملیاتی نمودن متغیرها

۱- اعتماد نهادی

به منظور عملیاتی نمودن این مفهوم به بررسی ابعاد و گویه‌های آن شامل چهار بعد میزان اعتماد به شایستگی نهادهای دولتی، اعتماد به نهادهای دولتی در زمینه توجه به منابع عمومی، میزان اعتماد به صداقت نهادهای دولتی و اعتقاد به شفافیت برنامه نهادهای دولتی استفاده شده است.

جدول ۱: اعتماد نهادی و ابعاد آن

تعداد سوال‌ها	گویه‌ها	شاخص‌ها	ابعاد متغیر
۱۱ سوال سوال	<ul style="list-style-type: none"> - میزان اعتماد به نظارت مناسب دولت بر بازار - میزان اعتماد به صداقت نهادهای دولتی در زمینه کنترل تورم - میزان اعتقاد به شفافیت برنامه پیشنهادی دولت در زمینه کاهش تورم - میزان اعتماد به صداقت نهادهای دولتی - اعتماد به تلاش نهادهای دولتی در زمینه توجه به منافع عمومی - اعتماد به شایستگی مجلس در پیش بینی قوانین مناسب - اعتماد به شایستگی قوه قضائیه در رسیدگی به پرونده های فساد مالی و اخلال در نظام ارزی 	<ul style="list-style-type: none"> اعتماد به شایستگی نهادهای دولتی میزان اعتماد به صداقت نهادهای دولتی اعتقاد به شفافیت برنامه نهادهای دولتی اعتماد به نهادهای دولتی در زمینه توجه به منابع عمومی 	ابعاد نهادی

۲- امنیت روانی

امنیت روانی پدیده روان شناختی- اجتماعی است که دارای ابعاد گوناگونی می باشد. این احساس ناشی از تجربه های مستقیم و غیر مستقیم افراد از شرایط و اوضاع محیط پیرامون است که افراد مختلف به صورت های گوناگون آن را تجربه می کنند. لذا به منظور عملیاتی نمودن این مفهوم به بررسی ابعاد احساس امنیت همچون؛ احساس امنیت جانی، احساس امنیت در فضاهای عمومی، احساس امنیت اقتصادی، احساس امنیت شغلی، احساس امنیت در محل سکونت و... در سطح ترتیبی و طیف لیکرت پرداخته شده است.

جدول ۲: امنیت و ابعاد آن

تعداد سوالها	گویهها	ابعاد نام متغیر
۱۱ سوال	احساس امنیت جانی میزان احساس امنیت در هنگام تنهایی میزان اعتقاد به رعایت احترام و شأن افراد جامعه میزان احساس آسودگی و امنیت در محیط زندگی میزان احساس امنیت شغلی در صورت شاغل بودن عدم وجود جرم های فردی در محیط زندگی میزان وجود فضاهای ترسناک عمومی در محیط زندگی	امنیت روانی (احساس امنیت)

۳- سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی طبق فضای مفهومی، مدل نظری بحث از میانگین مجموع نمرات فرد در عناصر ۳ گانه سرمایه اجتماعی، یعنی؛ اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی و همبستگی اجتماعی (هنجارهای همیاری) بدست آمده است. در ادامه به تعریف عملیاتی هر یک از شاخص های سرمایه اجتماعی می پردازیم.

۳-۱- اعتماد اجتماعی

برای سنجش اعتماد اجتماعی به بررسی ابعاد مختلف این متغیر همچون؛ میزان اعتماد پاسخگویان به اعضای خانواده، میزان اعتماد به دوستان، میزان اعتماد به همسایگان و آشناها، میزان اعتقاد به خوش قول بودن اطرافیان و افراد جامعه، اعتماد به امانت داری،

اعتماد به کمک اعضای فامیل و محله در شرایط بحرانی، میزان درمیان گذاشتن رازها و مسائل خصوصی با دیگران و... در سطح تربیتی و طیف لیکرت پرداخته می‌شود. لازم به ذکر است که اعتماد اجتماعی خود مشتمل بر دو نوع اعتماد اجتماعی خاص‌گرایانه (اعتماد به اعضای خانواده و افراد آشنا) و اعتماد اجتماعی عام‌گرایانه (اعتماد به افراد غریبه و ناآشنا و اعتماد کلی فرد نسبت به مردم) می‌شود که هر دو مورد در گویه‌ها و سوالات پرسشنامه مدنظر قرار گرفته است.

۲-۳- مشارکت اجتماعی

به منظور سنجش این متغیر به بررسی ابعاد مختلف مشارکت اجتماعی همچون؛ میزان مشارکت در امور شهر و محله، میزان مشارکت در امور عام المنفعه، اعتقاد به کارهای جمعی و گروهی، استفاده از مهارت و تخصص فردی در جهت کمک به دیگران، مشارکت در جشن عاطفه‌ها، کمک به مردم آسیب دیده: سیل، طوفان، زلزله و...، پرداخت کمک و صدقه به افراد مستمند و... در قالب طیف لیکرت و سطح تربیتی پرداخته می‌شود.

۳-۳- همبستگی اجتماعی (هنجارهای همیاری)

به منظور عملیاتی نمودن این مفهوم به بررسی ابعاد همبستگی اجتماعی همچون؛ اهمیت دادن به مشکلات دیگران، کمک به دوستان، رفت و آمد خانوادگی با اقوام، قرض دادن پول و وسیله به اعضای خانواده، اقوام، همکاران و...، به فکر دیگران و مشکلات آنها بودن، گوش دادن به مسائل و مشکلات فردی و گروهی دیگران، کمک به کارها و امور فردی دیگران، کمک به سالمندان و معلولین و... و در سطح تربیتی و طیف لیکرت پرداخته شده است.

جدول ۳: سرمایه اجتماعی و ابعاد آن

تعداد سوال ها	گویه ها	شاخص ها	ابعاد / نام متغیر
۸ سوال	اعتماد خاص گرایانه (اعتماد به اعضا خانواده و افراد آشنا) اعتماد عام گرایانه (اعتماد به افراد غریبه و ناآشنا و اعتماد کلی نسبت به مردم)	اعتماد بین شخصی	اعتماد اجتماعی
۸ سوال	میزان مشارکت در امور شهر و محله میزان مشارکت در امور عام المنفعه اعتقاد به کارهای جمعی و گروهی استفاده از مهارت و تخصص فردی در جهت کمک به دیگران مشارکت در جشن عاطفه ها کمک به مردم آسیب دیده (سیل- طوفان- زلزله و...) کمک به افراد مستمند و اعتماد به انجام کار گروهی	مشارکت رسمی مشارکت غیررسمی	مشارکت اجتماعی
۸ سوال	اهمیت دادن به مشکلات دیگران کمک به دوستان رفت و آمد خانوادگی با اقوام و نزدیکان، قرض دادن پول و وسیله به اعضای خانواده، اقوام و همکاران به فکر دیگران و مشکلات آنها بودن گوش دادن به مسائل و مشکلات فردی و گروهی دیگران کمک به کارها و امور فردی دیگران کمک به سالمندان و معلولین	همیاری یا همبستگی، احساس مسئولیت بین چند نفر یا چند گروه (پیوندهای انسانی و برادری) بین انسانها	همبستگی اجتماعی

یافته های توصیفی

در این پژوهش از ۳۹۶ نفر نمونه پژوهش، تعداد ۲۹۵ نفر (۷۴/۵ درصد) مرد و ۱۰۱ نفر (۲۵/۵ درصد) زن بوده است. از این تعداد ۶۶/۹ درصد متأهل و ۳۰/۱ درصد مجرد می باشند و ۳/۰ درصد به این پرسش پاسخ نداده اند. سن بیشتر نمونه پژوهش (۳۶/۹ درصد) بین ۳۵ تا ۴۴ سال بوده است، محل سکونت ۳۹/۶ درصد از پاسخگویان خراسان

رضوی، ۳۴/۸ درصد تهران و ۲۳/۹ درصد اصفهان می‌باشند و ۱/۵ درصد به این پرسش پاسخ نداده‌اند. میزان تحصیلات بیشتر نمونه پژوهش (۵۸/۱ درصد) فوق دیپلم و لیسانس بوده‌اند، شغل بیشتر نمونه پژوهش (۳۰/۳ درصد) آزاد بوده است. درآمد ماهیانه (پاسخ دهنده یا سرپرست) بیشتر نمونه پژوهش (۳۰/۱ درصد) بین ۱/۵۰۰/۰۰۰ تا ۳/۰۰۰/۰۰۰ تومان است.

یافته های استنباطی

برای انجام تحلیل فرضیات پژوهش ابتدا با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون همبستگی بین متغیرها آزمون شد. سپس بعد از انجام آزمون های پیش نیاز رگرسیون چندمتغیره همچون (آزمون دوربین واتستن، آزمون هم خطی) رگرسیون چند متغیره انجام و در نهایت با استفاده از نرم افزار Amos براز مدل هر یک از متغیرها و در نهایت مدل ساختاری پژوهش طراحی گردید.

ضریب همبستگی پیرسون

فرضیه	متغیر	ضریب همبستگی	سطح معناداری
اول	اعتماد نهادی- تورم	۰/۲۶۱	۰/۰۰۰
دوم	سرمایه اجتماعی- تورم	۰/۳۵۰	۰/۰۰۰
سوم	امنیت روانی- تورم	۰/۰۳۶	۰/۵۲۲

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ماتریس همبستگی و سطح معناداری (۰/۰۰۰)، می‌توان گفت که با اطمینان ۰/۹۵ و سطح خطای کوچک تر از ۰/۰۵ بین اعتماد نهادی و تورم رابطه معناداری وجود دارد. مقدار این رابطه برابر با ۰/۲۶۱ است که در حد نسبتاً پایینی می‌باشد.

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ماتریس همبستگی و سطح معناداری (۰/۰۰۰)، می‌توان گفت که با اطمینان ۰/۹۵ و سطح خطای کوچک تر از ۰/۰۵ بین سرمایه اجتماعی و تورم رابطه معناداری وجود دارد. مقدار این رابطه برابر با ۰/۳۵۰ است که در حد نسبتاً پایینی می‌باشد.

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ماتریس همبستگی و سطح معناداری (۰/۵۲۲)، می‌توان گفت که با اطمینان ۰/۹۵ و سطح خطای بزرگتر از ۰/۰۵ بین امنیت روانی و تورم رابطه معناداری وجود ندارد. مقدار این رابطه برابر با ۰/۳۶ است که در حد بسیار ضعیف بوده و تاثیری معناداری بر همبستگی دو متغیر ندارد.

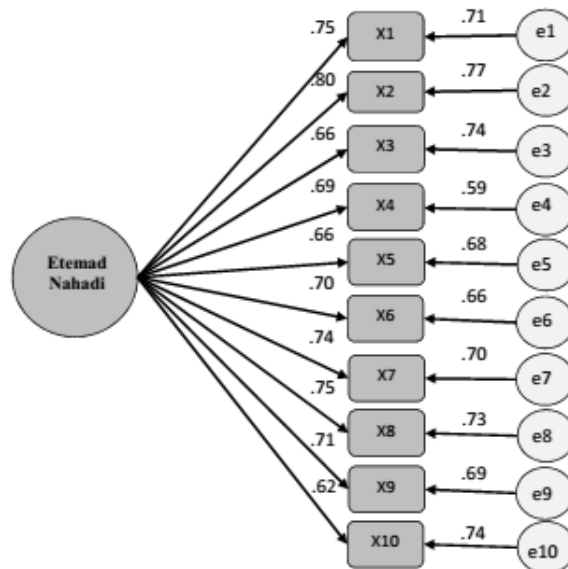
رگرسیون چند متغیره

جدول شماره ۹: آزمون رگرسیون چند متغیره

متغیرها	ضرایب استاندارد شده		ضرایب استاندارد شده (Beta)	t	sig
	ضریب (B) رگرسیونی	خطای معیار (Std. Error)			
اعتماد نهادی	۰/۱۳۲	۰/۰۶۸	۰/۲۲۶	۱/۴۶۸	۰/۰۴۰
امنیت روانی	۰/۱۳۰	۰/۰۵۷	۰/۱۲۹	۲/۲۹۱	۰/۰۲۳
سرمایه اجتماعی	۰/۴۰۹	۰/۰۶۱	۰/۳۶۳	۶/۶۹۱	۰/۰۰۰

بر طبق یافته‌های جدول شماره ۹ نتایج رگرسیونی به روش جبری بین متغیرهای مستقل با تورم و نوسانات نرخ ارز در مدل نهایی ارائه شده شامل ۳ متغیر اعتماد نهادی، امنیت روانی و سرمایه اجتماعی می‌باشد. مقایسه متغیرها نشان می‌دهد که تاثیر تمامی متغیرهای؛ اعتماد نهادی، امنیت روانی، سرمایه اجتماعی بر تورم و نوسانات نرخ ارز معنی دار است. بنابراین تمامی ۳ فرضیه پژوهش پذیرفته می‌شوند. همچنین متغیر سرمایه اجتماعی با ضریب رگرسیونی ۰/۳۶۳ دارای بالاترین ضریب رگرسیونی و متغیر امنیت روانی با ضریب ۰/۱۲۹ دارای ضعیف ترین ضریب رگرسیونی بر متغیر وابسته تورم و نوسانات نرخ ارز می‌باشند.

مدل تحلیل عاملی متغیر اعتماد نهادی

Chi-Square=6.69, df=4.1 p-value=0.00110 RMSEA=0.040

نمودار ۱: مدل تحلیل عاملی متغیر اعتماد نهادی

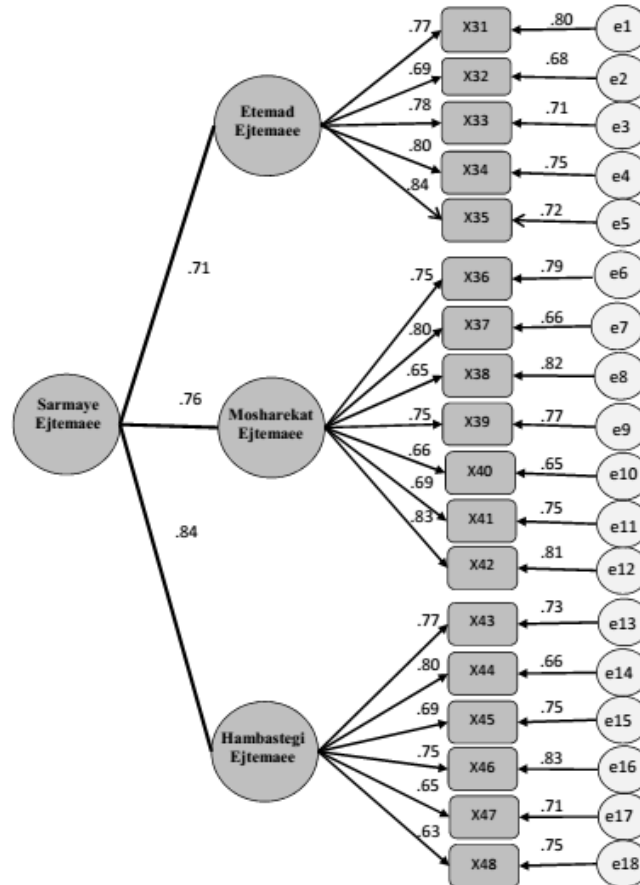
نتایج مدل ۱ نشان می‌دهد که نشانگرها در کنار یکدیگر سازه‌های مربوط به خود را با توجه به ساختار مورد نظر محقق به درستی تأیید نمودند، زیرا که مدل حاضر با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی به درستی اجرا شده است و تداخلی مشاهده نمی‌شود. با توجه به اینکه مقدار ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب RMSEA برای مدل اولیه کمتر از ۰/۰۸ گزارش شده است، لذا جهت استفاده از این سازه در طراحی مدل ساختاری تحقیق و آزمون فرضیات به لحاظ آماری نیازی به انجام اصلاحات نیست و مدل از برازش خوبی برخوردار است.

جدول ۱۰: شاخص های برازش متغیر اعتماد نهادی

مقدار مشاهده شده	حد نرمال	شاخص
۰/۰۷	نزدیک به صفر	میانگین مجذور پس ماندها RMR
۰/۰۷	نزدیک به صفر	میانگین مجذور پس ماندها استاندارد شده SRMR
۴/۱	بزرگتر از صفر	df
۲/۰	کمتر از ۳	نسبت χ^2 به df
۰/۹۶	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی GFI
۰/۹۰	۰/۹ و بالاتر	شاخص نرم شده برازندگی (NFI)
۰/۹۶	۰/۹ و بالاتر	شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)
۰/۹۳	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی فزاینده (IFI)
۰/۹۱	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)
۰/۰۴۰	کمتر از ۰/۰۸	ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب، RMSEA

همانطور که مشخصه های برازندگی جدول نشان می دهد داده های این پژوهش با ساختار عاملی و زیر بنای نظری تحقیق برازش مناسبی دارد و این بیانگر همسو بودن سوالات با سازه های نظری است.

مدل تحلیل عاملی متغیر سرمایه اجتماعی

Chi-Square= 4.47, df= 3.8, p-value= 0.00000 RMSEA= 0.053

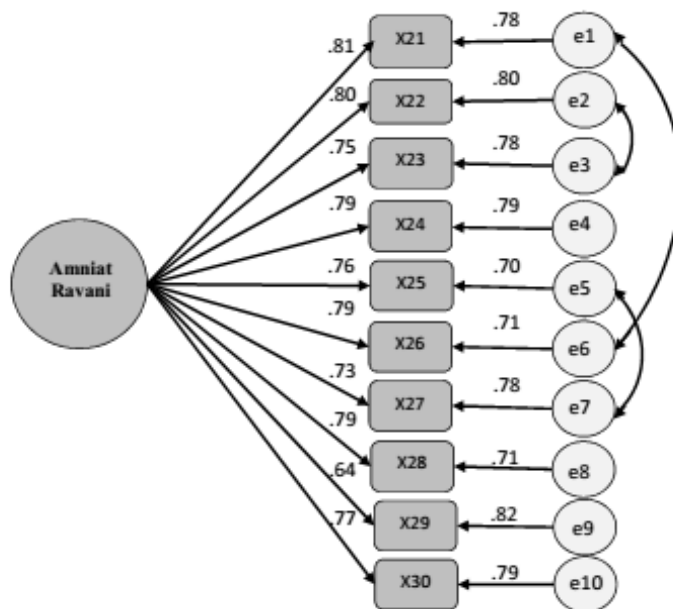
نمودار ۲: مدل تحلیل عاملی سرمایه اجتماعی

نتایج مدل ۲ نشان می‌دهد که نشانگرها در کنار یکدیگر سازه‌های مربوط به خود را با توجه به ساختار مورد نظر محقق به درستی تأیید نمودند زیرا که مدل حاضر با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی به درستی اجرا شده است و تداخلی مشاهده نمی‌شود.

جدول ۱۱: شاخص های برازش متغیر سرمایه اجتماعی

مقدار مشاهده شده	حد نرمال	شاخص
۰/۰۴۵	نزدیک به صفر	میانگین مجذور پس ماندها RMR
۰/۰۲	نزدیک به صفر	میانگین مجذور پس ماندها استاندارد شده SRMR
۳/۸	بزرگتر از صفر	df
۱/۳	کمتر از ۳	نسبت χ^2 به df
۰/۹۷	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی GFI
۰/۹۲	۰/۹ و بالاتر	شاخص نرم شده برازندگی (NFI)
۰/۹۲	۰/۹ و بالاتر	شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)
۰/۹۲	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی فزاینده (IFI)
۰/۹۰	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)
۰/۰۵۳	کمتر از ۰/۰۸	ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب، RMSEA

مدل تحلیل عاملی متغیر امنیت روانی

Chi-Square=4.10, df=3, p-value=0.00075, RMSEA=0.052

نمودار ۳: مدل تحلیل عاملی متغیر امنیت روانی

نتایج مدل ۳ نشان می‌دهد که نشانگرها در کنار یکدیگر سازه‌های مربوط به خود را با توجه به ساختار مورد نظر محقق به درستی تأیید نمودند، زیرا که مدل حاضر با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی به درستی اجرا شده است و تداخلی مشاهده نمی‌شود.

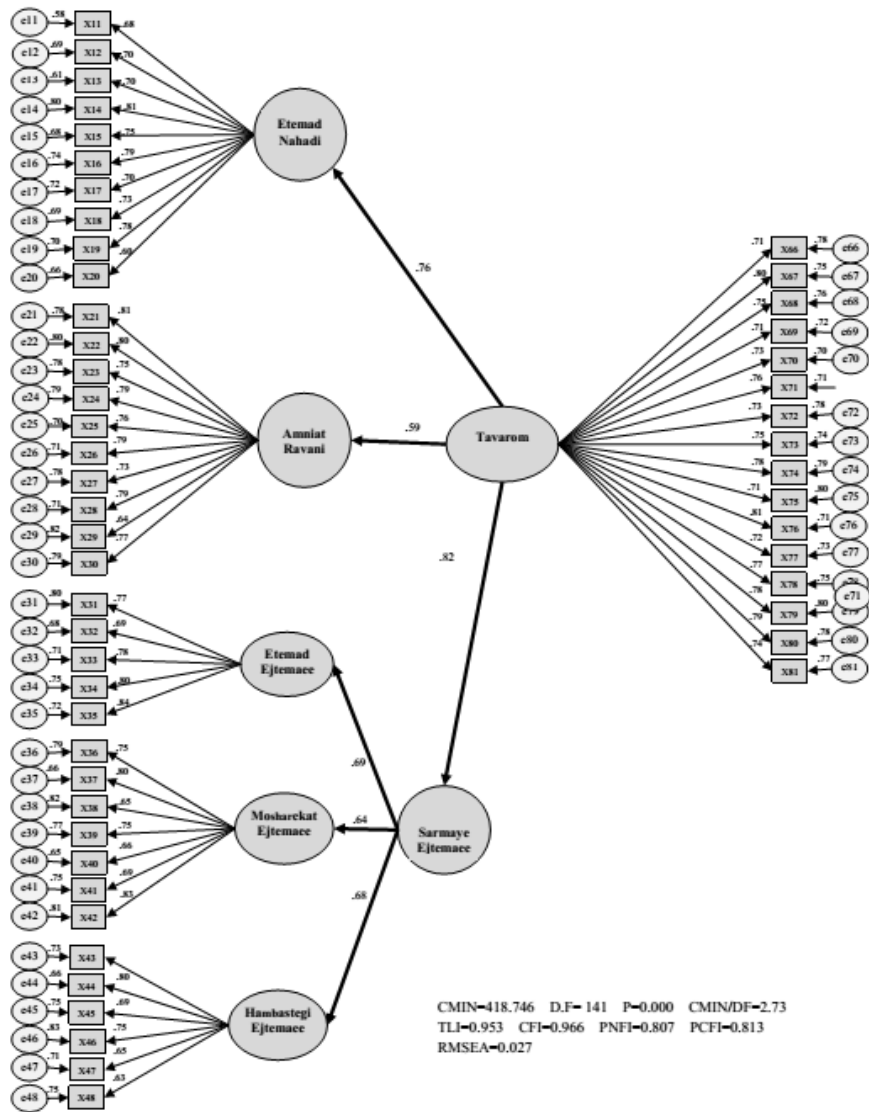
جدول ۱۲: شاخص‌های برازش متغیر امنیت روانی

مقدار مشاهده شده	حد نرمال	شاخص
۰/۰۵	نزدیک به صفر	میانگین مجذور پس ماندها RMR
۰/۰۴	نزدیک به صفر	میانگین مجذور پس ماندها استاندارد شده SRMR
۳/۰	بزرگتر از صفر	df
۱/۳	کمتر از ۳	نسبت χ^2 به df
۰/۹۷	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی GFI
۰/۹۲	۰/۹ و بالاتر	شاخص نرم شده برازندگی (NFI)
۰/۹۶	۰/۹ و بالاتر	شاخص نرم نشده برازندگی (NNFI)
۰/۹۲	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی فزاینده (IFI)
۰/۹۰	۰/۹ و بالاتر	شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)
۰/۰۵۲	کمتر از ۰/۰۸	ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب، RMSEA

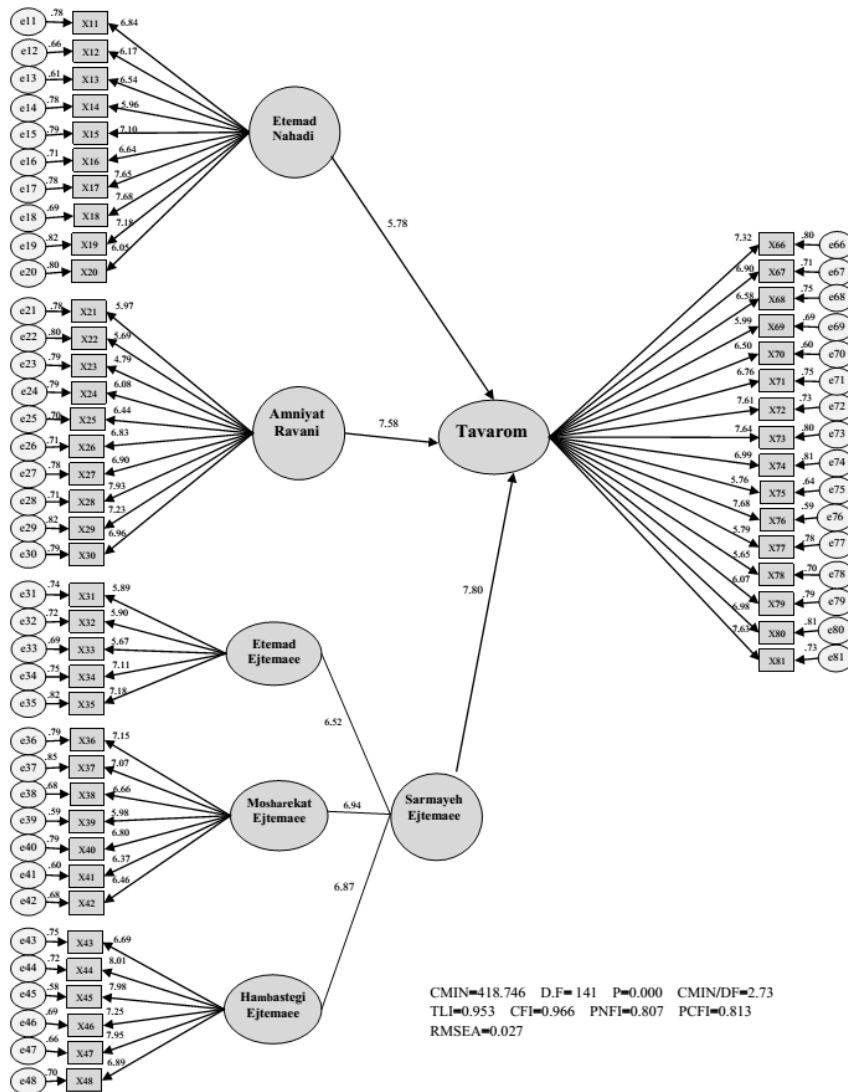
همانطور که مشخصه‌های برازندگی جدول نشان می‌دهد داده‌های این پژوهش با ساختار عاملی و زیر بنای نظری تحقیق برازش مناسبی دارد و این بیانگر همسو بودن سوالات با سازه‌های نظری است.

مدل ساختاری تحقیق

پس از طی مراحل تصدیق مدل اندازه‌گیری و محاسبات روایی سازه و تشخیصی در این مرحله می‌توان به آزمون روابط بین سازه‌های تحقیق پرداخت. به این منظور مدل مورد نظر در نرم افزار آموس پیاده شد و با روش مدل‌سازی معادلات ساختاری، با کمک نرم افزار Amos رابطه علی بین متغیرها آزمون شد.

نمودار ۴: مدل ساختاری پژوهش بر اساس ضرایب استاندارد شده

نمودار ۵: مدل ساختاری پژوهش بر اساس ضرایب معناداری

با توجه به اینکه مقدار ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب RMSEA برای مدل ساختاری پژوهش (۰/۰۲۷)، و کمتر از ۰/۰۸ گزارش شده است، لذا جهت استفاده از این سازه در طراحی مدل ساختاری پژوهش و آزمون فرضیات به لحاظ آماری نیازی به انجام اصلاحات نیست و مدل از برازش خوبی برخوردار است و مدل

را می‌توان به لحاظ آماری صد در صد قابل اتکا دانست. همچنین میزان کای اسکوئر نسبی یا نسبت کای اسکوئر به درجه آزادی ($CMIN/DF = 2/73$)، شاخص‌های برازش تطبیقی $0/95$ و شاخص‌های مقصد بالای $0/90$ و نیز شاخص $RMSEA$ با مقدار $0/027$ نشان دهنده قابل بودن مدل تدوین شده است.

جدول ۴-۷: خلاصه نتایج فرضیات

فرضیات	نوع اثر	آماره t	میزان اثر	نتیجه
افزایش تقاضای ناشی از عدم اعتماد نهادی بر تورم و نوسانات قیمت دلار مؤثر است.	ارتباط مثبت و معنی‌دار	۶/۷۸	۰/۷۱	رد H_0 عدم رد H_1
میزان سرمایه اجتماعی بر تورم و نوسانات قیمت دلار مؤثر است.	ارتباط مثبت و معنی‌دار	۷/۸۰	۰/۸۲	رد H_0 عدم رد H_1
افزایش تقاضای ناشی از عدم امنیت روانی بر تورم و نوسانات قیمت دلار مؤثر است.	ارتباط مثبت و معنی‌دار	۷/۵۸	۰/۷۹	رد H_0 عدم رد H_1

با توجه به اینکه آماره t فرضیه اول که برابر با $(5/78)$ بوده و این مقدار در بازه بی معنی $(1/96, -1/96)$ قرار ندارد، می‌توان نتیجه گرفت که این فرضیه معنادار است. آماره t فرضیه دوم برابر با $(7/80)$ بوده و این مقدار در بازه بی معنی $(1/96, -1/96)$ قرار ندارد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که این فرضیه معنادار است. آماره t فرضیه سوم برابر با $(7/58)$ بوده و این مقدار در بازه بی معنی $(1/96, -1/96)$ قرار ندارد، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که این فرضیه معنادار است.

بحث و نتیجه گیری

با توجه به یافته‌های مرتبط با فرضیه اول پژوهش که به بررسی تأثیر تقاضای ناشی از عدم اعتماد نهادی بر تورم و نوسانات قیمت دلار می‌پردازد، و نتایج تحلیل عاملی معادلات ساختاری مربوط به این فرضیه که برابر با $6/78$ و میزان اثر $0/71$ می‌باشد، فرضیه اول مورد تأیید قرار می‌گیرد. به عبارتی دیگر نتایج آزمون این فرضیه نشان می‌دهد که تقاضای ناشی از عدم اعتماد نهادی بر رفتارهای تورم‌زا و نوسانات قیمت دلار در

ابعاد مختلف آن اثرگذار است. به اعتقاد محقق وقتی وعده های دولت در کنترل قیمت‌ها و نظارت مناسب بر فعالیت تولیدی‌ها و فروشندگان مختلف در زمان های مختلف عملی نمی‌گردد و اعتماد مردم به دولت و نهادهای دولتی کاهش یافته و به توصیه های مسئولین دولتی مبنی بر خرید نکردن عمل ننموده و به دلیل ترس از افزایش مجدد قیمت‌ها و عدم توانایی دولت در کنترل این شرایط دست به خرید های مازاد و خارج از نیاز می‌زنند (کنش تورم زا). البته کاهش اعتماد شهروندان به نهادهای دولتی مربوط به چند ساله اخیر نبوده و این بی اعتمادی طی دهه های گذشته و در فرایندی طولانی مدت شکل گرفته است که عدم عملکرد صحیح و مطلوب دولت های گذشته نیز بر این امر اثرگذار است. یافته های حاصل از این فرضیه با یافته های پژوهش لیبزیت و همکاران (۲۰۱۴)، سارگنت (۲۰۱۲) و سهیلی و سلیمانی (۱۳۹۱) همسو می‌باشد. یکی از اساسی ترین کارهایی که در حوزه جامعه شناسی منفعت (که کنش اقتصادی در این حوزه قرار می‌گیرد) انجام شده است، مربوط به جیمز کلمن است. وسیله اصلی که نظریه اقتصادی به واسطه آن از سطح خرد کنشگر فردی به سطح کلانی که کنشگران بیشتری در آن درگیر هستند حرکت می‌کند، مفهوم همه جا حاضری به نام «عامل نماینده یا عامل سوم» است. اما اطلاق جمع ساده کنشگران برای پدیده‌ای مانند اعتماد مناسب نیست، چون اعتماد رابطه بین دو کنشگر است (سوئدبرگ و گرانووتر، ۱۳۹۷). بنابراین یکی از عواملی که می‌تواند کنش اقتصادی شهروندان را تبیین کند مسأله اعتماد است. از حدود ۱۹۷۰ در میان اقتصاددانان علاقه به مطالعه موضوع اعتماد و سوء استفاده که تا آن زمان مورد غفلت واقع شده بود، آغاز شد. ویلیامسون با طرح اینکه کنشگران اقتصادی نه تنها پیگیر منفعت شخصی خود هستند، بلکه درگیر فرصت طلبی نیز می‌شوند، بحث اعتماد را وارد اقتصاد و در ادامه جامعه شناسی اقتصادی می‌کند. کنشگران ماهری که فایده نفع معاملات را می‌فهمند با نیرنگ هم همراه هستند؛ بنابراین برخلاف فرضیات معمول انسان اقتصادی مخلوق زیرک تری نسبت به انسان معمولی است که منفعت شخصی خود را دنبال می‌کند (سوئدبرگ و گرانووتر، ۱۳۹۷: ۳۷).

این موضوع به فرض مشخصی در نظریه اقتصادی مدرن اشاره دارد که بر اساس آن فرد در جریان کنش اقتصادی منافع اقتصادی اش را به طور نسبی محترمانه دنبال می‌کند؛

پرسش های هابزی- چطور می توان تصور کرد کسی که به دنبال منافع شخصی اش است به زور و خدعه و نیرنگ متوسل نشود- با این ادراک مطابقت دارد. همانطور که هابز هم به روشنی اشاره کرده است. در معنای غریزه منفعت طلبی چیزی وجود ندارد که زور و خدعه را از خود طرد کند. لذا پیگیری منفعت شخصی اقتصادی نوعاً احساس غیرقابل کنترلی نیست، بلکه فعایتی متمدانه و معتدل است. پذیرش فراگیر، اما ضمنی این چنین ایده ای مثال قدرتمندی از این امر است که چطور مفاهیم «بیش از حد اجتماعی شده» و «کمتر از حد اجتماعی شده» همدیگر را تکمیل می کنند؛ یعنی اینکه کنشگران «اتمی شده» در بازارهای رقابتی چنان با تمام قوا معیارهای هنجار رفتار را درونی می کنند که معاملات به طور منظم تضمین می شوند (سوئدبرگ و گرانووتر، ۱۳۹۷: ۳۸). آنچه این تضمین را در سال های اخیر فرسوده کرده توجه به جزئیات سطح خرد در معاملات بازار رقابتی ناکامل را افزایش داده است. ویژگی این بازارها وجود تعداد اندک شرکت کنندگان با هزینه های غیرقابل بازگشت و سرمایه گذاری روی «سرمایه انسانی خاص» است. در چنین موقعیت هایی، اصول بازارهای رقابتی را نمی توان برای کاهش حيله و نیرنگ به کار گرفت و این مشکل کلاسیک که چطور نمی توان بی اعتمادی را از بین برد، هویدا می شود (سوئدبرگ و گرانووتر، ۱۳۹۷: ۳۸).

با توجه به یافته های مرتبط با فرضیه دو پژوهش که به بررسی تأثیر میزان سرمایه اجتماعی بر تورم و نوسانات قیمت دلار می پردازد، و نتایج تحلیل عاملی معادلات ساختاری مربوط به این فرضیه که برابر با $7/80$ و میزان اثر $0/82$ می باشد، فرضیه دوم مورد تأیید قرار می گیرد. به عبارتی دیگر نتایج آزمون این فرضیه نشان می دهد که سرمایه اجتماعی افراد بر رفتارهای تورمزای آنها و نوسانات قیمت دلار در شرایط تورمی اثرگذار است. یافته های حاصل از این فرضیه با یافته های پژوهش پلارک (۲۰۱۷)، سلسان و گوسوای (۲۰۱۲)، لپیزیت و همکاران (۲۰۱۴) و سالاری (۱۳۹۷) همسو می باشد. به اعتقاد جیمز کلنن بسیاری از کنش های افراد در جامعه منجمله کنش اقتصادی آنها نشأت گرفته از سرمایه اجتماعی است. سرمایه اجتماعی نوعی از سرمایه است که مانند دیگر اشکال آن مولد بوده و امکان دست یابی به هدفهای معینی را که در نبودن آن دست یافتنی نخواهد بود، امکان پذیر می سازد. سرمایه اجتماعی سبب می شود تا هزینه های

دستیابی به اهداف معین کاهش یابد اهدافی که در نبود سرمایه اجتماعی دستیابی به آنها تنها با صرف هزینه های زیاد امکان پذیر است (کلمن، ۱۳۹۰: ۶۲). هنجارهای اعتماد و همیاری و مشارکت، از نظر پاتنام همکاری برای منابع را تسهیل می دهد و درمان کامل برای بسیاری از دردهای هر جامعه ای است. وی معتقد است فراهم ساختن و تدارک سرمایه اجتماعی با واسطه و میانجیگری مجموعه ای از نهادهایی که تقریباً به وسعت و گستردگی خود جامعه هستند، انجام می پذیرد. که در جهت همکاری و تعاون افراد در جامعه صورت می گیرد و خانواده ها، مدارس، کلیساها و انجمنهای داوطلبانه، انجمنهای تخصصی، فرهنگ عمومی و غیره از آن جمله است. بنابراین سرمایه اجتماعی نقش مهمی در کنش های اقتصادی افراد دارد، زیرا افراد جامعه با همبستگی و مشارکت می توانند مغلوب تورم و شرایط آن نشده و به نحویس ان را کنترل کنند.

با توجه به یافته های مرتبط با فرضیه سوم پژوهش که به بررسی تأثیر تقاضای ناشی از عدم امنیت روانی بر تورم و نوسانات قیمت دلار می پردازد، و نتایج تحلیل عاملی معادلات ساختاری مربوط به این فرضیه که برابر با ۷/۵۸ و میزان اثر ۰/۷۹ می باشد، فرضیه سوم مورد تأیید قرار می گیرد. به عبارتی دیگر نتایج آزمون این فرضیه نشان می دهد که تقاضای ناشی از عدم امنیت روانی بر رفتارهای تورمزا و نوسانات قیمت دلار در ابعاد مختلف آن اثرگذار است.

یافته های حاصل از این فرضیه با یافته های پژوهش کیا (۲۰۱۳)، سارگنت (۲۰۱۲) و سلسان و گوسلوای (۲۰۱۲) همسو می باشد. به اعتقاد سارگنت (۲۰۱۲) انسان به عنوان موجودی هدفمند و بالقوه مضطرب، جهت حفظ آرامش و صیانت خود در ارتباط با محیط های اثباتی و اجتماعی، درصدد تحقق اهداف خود است امنیت اجتماعی از نظر بوزان به حفظ ویژگی هایی ارجاع دارد که بر مبنای آن افراد خودشان را به عنوان عضو یک گروه اجتماعی قلمداد می کنند یا به بیان دیگر معطوف به جنبه هایی از زندگی فرد می گردد که هویت گروهی او را سامان می بخشد. در واقع آنچه باعث می شود گروه اجتماعی سامان گیرد احساس وابستگی و تعلق است که میان اعضای گروه وجود دارد. و به آن ها مالکیت یکپارچه ای می بخشد که مبنای تعریف اعضا از هستی خویش خواهد بود و شناسایی دیگران به عنوان بیگانه و خارجی. بنابراین وقتی شهروندان احساس

امنیت اقتصادی نداشته و امیدی به بهبود شرایط موجود در جامعه ندارند و احتمال می‌دهند که برخی از مواد غذایی با کمبود و قحطی روبرو گردد. بنابراین احتمال انجام رفتارهای تورم‌زا در بین آنها افزایش می‌یابد. زیرا آنها امیدی به بهبود شرایط در آینده نداشته و تأمین مایحتاج ضروری خانواده به دغدغه ذهنی آنها تبدیل می‌گردد که در این شرایط احتمال هر نوع رفتار اقتصادی غیر منطقی و عقلانی وجود دارد.

کلمن در کتاب «بنیان‌های اندیشه جامعه‌شناسی» تلاش دارد نظریه منفعت را دوباره مفهوم‌سازی نموده و آن را جامعه‌شناختی کند. وی معتقد است که کافی نیست از کنشگران و منفعت آنها صحبت کنیم و باید واژه‌های «منابع» و «کنترل» را نیز بیفزاییم. اندیشه اصلی این است که اگر یک کنشگر چیزی داشته باشد که برای دیگران دارای منفعت باشد و مورد علاقه دیگری قرار گیرد آن دو خواستار مراوده هستند یا اینکه با استفاده از واژه‌های کلمن می‌توان گفت که کنشگر الف بر منبعی کنترل داشته که مورد علاقه کنشگر ب نیز است و برعکس، آنها مراوده خواهند کرد (امرسون، ۱۹۶۴؛ به نقل از سوئدبرگ و گرانووتر، ۱۳۹۷).

پیشنهادها

- با توجه به پائین بودن اعتماد نهادی در بین شهروندان، پیشنهاد می‌شود که دولت در تمامی برنامه‌های آتی خود این عامل را در نظر داشته و گام‌های اساسی و اجرایی در راستای اعتمادسازی و بالابردن اعتماد نهادی در جامعه بردارند. و این مهم با عمل به تعهدات و با برنامه ریزی بلند مدت عملی می‌گردد.
- با توجه به تاثیر معنادار اعتماد نهادی بر رفتارهای تورم‌زای شهروندان در این زمینه پیشنهاد می‌شود که مسئولین نهادهای دولتی به صورت عملی و نه فقط در حد شعار، در راستای کاهش تورم در جامعه برنامه ریزی و فعالیت نمایند که علاوه بر کنترل تورم، بتوانند اعتماد مردم را به دولت بالا ببرند.
- بر اساس یافته‌های تحقیق میزان سرمایه اجتماعی بر تورم و نوسانات قیمت دلار تاثیر معناداری دارد و از آنجایی که وضعیت سرمایه اجتماعی در بین شهروندان در وضعیت مناسبی قرار دارد برای استفاده بهینه از این سرمایه بالقوه پیشنهاد می‌شود

برای راه اندازی سیستم های شاخص مدرن از طریق گسترش نهادهای مشارکتی، تمرکز زدایی از کارها، ایجاد احساس همبستگی و مسولیت پذیری در امور اقتصادی و فرهنگی و ایجاد محیط مناسب برای پرورش مردم و تلاش در جهت ترغیب مشارکت شهروندان در امور اقتصادی و مناطق که زمینه ساز مشارکت اجتماعی و سیاسی در سطح کلان خواهد بود، مورد توجه قرار گیرد که این امر می تواند در بلند مدت در منطقی تر شدن فعالیت های اقتصادی شهروندان مفید باشد.

- با توجه به اهمیت شاخص امنیت روانی در کاهش تورم و نوسانات قیمت دلار، پیشنهاد می شود که دولت در زمینه کاهش شایعاتی که بر امنیت روانی جامعه اثر گذارند توجه جدی نشان دهد.
- پیشنهاد می شود که در راستای بهبود امنیت روانی در جامعه دولت اخبار موثق مربوط به تورم و فعالیت های مرتبط با آن را از رسانه ملی بدون سانسور و حذفیات و بطور سصریح اطلاع رسانی نماید.
- به منظور کاهش فشار روانی و افزایش میزان امنیت روانی شهروندان در شرایط تورمی دولت باید با متخلفان (کم فروشان، محتکران و ..) به شدت برخورد نموده و با ایجاد اطمینان در مردم، جو اقتصادی جامعه را آرام نماید.

منابع

- بوردیو، پیر (۱۳۹۴)، نظریه کنش، ترجمه مرتضی مردیها، تهران، انتشارات نقش و نگار.
- تنهایی، حسین ابوالحسین (۱۳۹۱)، جایگاه نظریه هربرت بلومر در جامعه شناسی معرفت، اصفهان، مجله پژوهشی دانشگاه اصفهان (علوم انسانی)، جلد دهم، شماره ۲۱.
- تنهایی، حسین ابوالحسن (۱۳۹۹)، درآمدی بر مکاتب و نظریه های جامعه شناسی، مشهد، نشر مرندیز.
- حیدری، علی حسین و دیگران (۱۳۸۹)، بررسی رابطه بین احساس امنیت، پایگاه اجتماعی اقتصادی با کیفیت زندگی افراد (مورد مطالعه: جامعه شهری اهواز)، فصلنامه علمی پژوهشی توسعه اجتماعی، مقاله ۵، دوره ۹، شماره ۱.

- سرآبادانی، غلامرضا (۱۳۸۷)، تورم، عوامل و راهکارهای مقابله با آن در ایران، نشریه اقتصاد اسلامی، بهار ۸۵، دوره ۶، شماره ۲۱.
- رضایی، عبدالعلی (۱۳۹۴)، مشارکت اجتماعی، وسیله یا هدف توسعه، اطلاعات سیاسی - اقتصادی، شماره ۱۱۰-۱۰۹.
- فاین، بن (۱۳۹۵)، سرمایه اجتماعی و نظریه اجتماعی، ترجمه سید محمد کمال سروریان، تهران، انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- کرایب، یان (۱۳۹۴)، نظریه های اجتماعی مدرن از پارسونز تا هابرماس، ترجمه عباس مخبر، تهران، نشر آگه.
- کلمن، جیمز (۱۳۹۷)، بنیادهای نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشر نی.
- مهربانی، و. (۱۳۸۹)، تأثیرپذیری طبقات اجتماعی از تورم در ایران، مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۹۰، ۲۲۷-۲۰۷.

- Augustine, C. A., Malindretos, J. and Nippani, S. (2004), “Variations in Exchange Rates and Inflation in 82 Countries: an Empirical Investigation” North American Journal of Economics and Finance, 15 :227– 247.
- Aljebri, M. (2006), Analysis of Inflation in Determinants Developing Oil Export Based Economies, Doctoral dissertation, Colorado State University, Fort Collins, Colorado.
- Bourdieu, P. And J. C. Passeron (1977), Reproduction In Education, Society And Culture, London: Sage.
- Lipset, S.M., (2014), Political Man. The Social Bases of Politics, expanded edition. Johns Hopkins Univ. Press, Baltimore.
- Fratianni, M. (2003), Comment. In: Bordo, M., Eichengreen,

B. Eds. , A Retrospective on the Bretton Woods System:
Lessons for International Monetary Reform. Univ. of Chicago
Press, Chicago, pp 577-582